

KRAVSPESIFIKASJON:**Sameksistens i havet og bærekraftig blå utvikling**

Senter for hav og Arktis har, i samarbeid med sentrale norske havnæringsaktører, initiert dette prosjektet. Målsettingen er todelt:

- 1) Å kartlegge dagens status for sameksistens blant havnæringene, presentere realistiske framtidsscenarioer, og gi råd om hvordan man kan oppnå bedre sameksistens og synergier.
- 2) Vurdere hvordan en felles forståelse av bærekraftsbegrepet kan støtte opp om vellykket sameksistens.

Problemstillinger og struktur

Prosjektet skal belyse hvordan vi kan styrke den kunnskapsbaserte dialogen mellom havnæringene, og mellom myndigheter, næringsliv, organisasjoner og sivilsamfunn, for å sikre en bærekraftig sameksistens mellom havnæringene med lavt konfliktnivå. Alle tre bærekraftsdimensjonene må ivaretas på likestilt måte. Det må legges vekt på å utvikle en felles forståelse av bærekraftsbegrepets innhold og bredde med hensyn til de norske havnæringene. Interaksjon mellom havnæringene må identifiseres. Det må identifiseres hvilke samarbeidsformer som har virket godt og hvilke som har virket dårlig, og det er avgjørende å fremheve konkrete eksempler. Det eksisterende forvaltningsplanssystemet er basis for vurderingene.

Leveransen fra dette prosjektet er tre rapporter som skal besvare følgende problemstillinger:

RAPPORT 1 - STATUS

- Hva er status for sameksistens mellom norske havnæringer i dag? Hvor er eventuelle kilder til konflikt? Hvilke eksempler ser vi på sameksistens som fungerer og ikke fungerer?
- Hva er forståelsen av bærekraftsbegrepet blant norske havnæringer i dag?

RAPPORT 2 - FRAMTIDSSCENARIER

- Hvordan ser framtiden for sameksistens mellom norske havnæringer ut, gitt utviklingen innen eksisterende næringer og tilveksten av nye næringer? Hvordan kan sameksistens utløse synergier?

- Er det mulig å utarbeide en felles, konkret og handlingsorientert definisjon av bærekraftig utvikling tilpasset havnæringene, og å operasjonalisere definisjonen slik at bærekraft i havnæringene blir målbart?

RAPPORT 3 - LØSNINGER

- Hvordan kan man legge til rette for vellykket sameksistens og synergier mellom norske havnæringer på en måte som støtter opp om bærekraftig vekst?
- Kan et felles «språk» og helhetlig tenking rundt bærekraft støtte opp under en vellykket sameksistens mellom havnæringene?

Bakgrunn for problemstillingene

I en internasjonal kontekst er Norge et tynt befolket land, med store områder på land og til havs som i liten grad brukes til næringsformål. Det er likevel ikke vanskelig å finne eksempler på situasjoner der ulike interessenter står mot hverandre, enten det gjelder ulike typer næringsvirksomhet som ønsker å bruke det samme området eller det er verneinteresser som står mot næringsinteresser. Å veie for eksempel energiproduksjon opp mot tradisjonelle næringer, fiskeri opp mot akvakultur, og reiseliv opp mot miljø, er komplisert, og konfliktnivået kan tidvis være høyt. Denne type konflikter kan stoppe og/eller fordyre prosjekter som kunne fått store positive ringvirkninger, eller de kan føre til at man igangsetter prosjekt som senere viser seg ikke å være bærekraftige. Det er avgjørende at beslutningene som tas hviler på det best tilgjengelige faktagrunnlaget, og at dialogen mellom partene i prosessen er godt ivaretatt for å unngå misforståelser. Ideen bak dette prosjektet springer ut fra en antagelse om at lavt konfliktnivå er lønnsomt. Hensikten er å utvikle en metodikk knyttet til hvordan man best mulig forvalter havressurser når flere sektorer – som tidvis har ulike prioriteringer - er involvert.

Samtidig er næringslivet er i økende grad opptatt av bærekraft. Men hva som vurderes som bærekraftig varierer mellom næringer, og muligens også innad i enkelt næringer. Kanskje kan en felles visjon og forståelse derimot skape samarbeidsarenaer, og gjøre det mulig å vurdere bærekraft fra et mer objektivt ståsted. Resultatet kan være et dempet konfliktnivå mellom næringslivsaktører og et felles sett av spilleregler, som reduserer muligheten for ansvarsfraskrivelse og handlingslammelse, og som bidrar til et effektivt grønt skifte. Vi tror både myndighetene og næringslivet vil tjene på at det så langt det er mulig etableres en felles forståelse av begrepsbruk knyttet til bærekraft.

Begrepet «bærekraftig» ble for alvor del av det nasjonale og internasjonale ordskiftet i 1987. Da lanserte Verdenskommisjonen for miljø og utvikling «Vår felles framtid», også kjent som

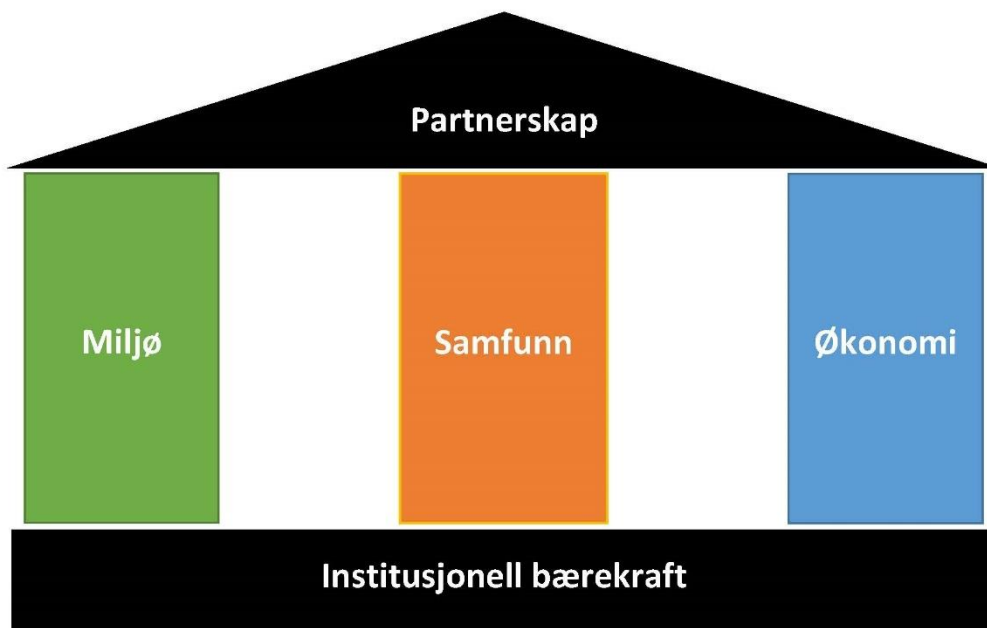
«Brundtland-rapporten». Rapporten har vært instrumentell i politisering og popularisering av begrepet, og ikke minst avgjørende for at bærekraftig utvikling i dag er en global visjon. Bærekraftig utvikling er blitt vår tids mantra, likevel har det vært gjenstand for debatt og kritikk. I «Vår felles framtid», som innehar den mest brukte definisjonen, defineres bærekraftig utvikling på følgende måte:

Utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.

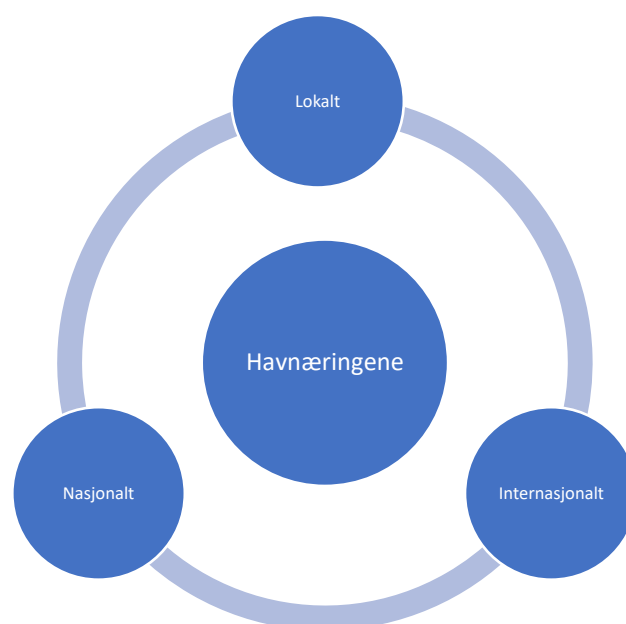
Generelt er det enighet om at konseptet krever konvergens mellom tre pilarer: økonomisk utvikling, sosiale forhold og bevaring av miljøet. Dette til tross har bærekraftig utvikling blitt noe flyktig i sin karakter. Begrepet favner bredt, og kan fremstå både tvetydig og motstridende. Fordi begrepet verken er uniformt eller har entydige standarder, er tolkningsrommet stort, og implementering kan være krevende.

Tilbake i 1987 ble bærekraftig utvikling først og fremst lansert som et svar på samtidens fattigdoms- og miljøutfordringer. Det legges særlig vekt på de fattiges behov for å få oppfylt sine grunnleggende rettigheter og skape mulighet for et bedre liv. Samtidig vektlegges det at naturressurser vi nyter godt av, ikke skal frarøves framtiden. Konseptet var også et svar på de tidlige tegn til menneskeskapte klimaendringer, uten at rekkevidden og konsekvensene - som nå er tydelige - var kjent.

I dette prosjektet er det avgjørende at de ulike dimensjonene av bærekraft er likestilte. Analysen bør ta utgangspunkt i «bærekraftshuset» (se figur nedenfor), hvor det institusjonelle rammeverket utgjør grunnmuren, bærekraftsdimensjonene miljø, samfunn og økonomi er tre likestilte bærebjelker, og den fjerde bærekraftsdimensjonen partnerskap utgjør taket over det hele.

Videre må vurderingen av både status, framtidsscenarier og mulige løsninger – for sameksistens og bærekraft - foregå langs to akser: per havnæring, og på henholdsvis lokalt, nasjonalt og internasjonalt nivå. Vektlegges for eksempel de tre bærekraftsdimensjonene ulikt i disse ulike kontekstene?

Beskrivelse av leveransen og generelle krav

Hovedleveransen fra prosjektet er tre rapporter som skal gi kunnskapsgrunnlag og konkrete råd om framtidige veivalg, av relevans og nytte for både myndigheter og næringsliv. Som utgangspunkt skal rapportene leveres suksessivt i den rekkefølgen de er oppført under punktet «Problemstillinger og struktur» ovenfor. Det er imidlertid opp til tilbyder å legge opp en realistisk og helhetlig prosjektplan med en hensiktsmessig fordeling av ressurser på de tre rapportene. De tre rapportene er likeverdige deler av prosjektet og skal ha noenlunde likt omfang.

Leverandør skal overlevere rapportene til Senter for hav og Arktis både i format som er egnet for digital publisering (PDF) og høyoppløselig versjon som er tilpasset for trykking.

Rapportene skal være tiltalende for våre målgrupper og i tråd med Senter for hav og Arktis' grafiske profil. Leverandør skal også besørge illustrasjonsfoto og figurer/grafer til rapportene. Det er leverandørs ansvar at opphavsrettslige aspekter ved bruk av fotografier og lignende er avklart før overlevering av rapportene. Alle figurer/grafer produsert som del av prosjektet skal også overleveres i separate filer til oppdragsgivers frie bruk i presentasjoner etc.

Ved overlevering av rapporten og annet materiale overføres også eierskap og opphavsrett fra leverandør til oppdragsgiver.

Krav til prosjektgjennomføring

Gjennom hele prosjektperioden skal det avholdes prosjektmøter minimum 1 gang per måned. Minimum annenhver måned skal prosjektmøter avholdes som fysiske møter hos oppdragsgiver i Tromsø. Hensikten med prosjektmøtene er at leverandør oppdaterer oppdragsgiver på status i prosjektet, og at oppdragsgiver gis anledning til å komme med innspill/justeringer underveis.

I tidslinjen for prosjektet skal det for hver rapport settes en dato for leveranse av komplett utkast og en dato for endelig leveranse. Mellom disse tidsfristene skal det være en periode på minimum 2 uker hvor oppdragsgiver gis anledning til å kommentere utkastet. Kun når innspill er implementert i det endelige produktet og dette er akseptert av oppdragsgiver regnes leveransen som ferdigstilt. Innspill og kommentarer skal være av rimelig omfang og innenfor prosjektets rammer. Det er imidlertid leverandørs ansvar å sørge for tilstrekkelig tid til implementering av innspill og kommentarer i prosjektplanen.

Endelig frist for leveranse av tredje og siste rapport skal være omtrent ett år etter oppstart av prosjektet.